

Kwaliteitsrubriek

criteriumgericht

Beoordelen

Inhoudsopgave

Kwaliteitsrubriek Criteriumgericht Beoordelen	5
Kwaliteitsrubriek Criteriumgericht Beoordelen Assessoren domein Educatie	7
1. Relatie opbouwen, kennismaken	7
2. Gespreksstructuur	7
3. Gesprekstechniek (STARRT, turbo, LSD, metacommuniceren, etc.)	9
4. Relatie bewijsstukken, beroepshandelingen en beoordelingscriteria	10
5. Beoordelingstechniek	10
6. Feedback geven	11
7. Vastleggen oordeel	11
8. Omgaan met bezwaren (indien van toepassing)	12
Kwaliteitsrubriek Criteriumgericht Beoordelen Assessoren domein Educatie	15

Kwaliteitsrubriek Criteriumgericht Beoordelen¹

De kwaliteitsrubriek criteriumgericht beoordelen is resultaat van het onderzoek Expertiseontwikkeling - Professionalisering van de Assessor - 2013, van Inge Oudkerk Pool. Het landelijk assessorenprofiel zoals dit gebruikt wordt door de tweedegraads lerarenopleidingen is de onderligger van de kwaliteitsrubriek. De interventies van assessoren zijn geclassificeerd aan de hand van de verschillende gedragsindicatoren van het assessorenprofiel in de kwaliteitsrubriek gezet. De kwaliteitsrubriek maakt zichtbaar of en in welke mate de beoordelaar dan wel (werkplek) begeleider op een transparante wijze en zo objectief mogelijk tot zijn beoordeling komt. De gedragsindicatoren van het assessorenprofiel en de observaties uit het onderzoek zijn als beoordelingsstandaard toegepast in de kwaliteitsrubriek. De rubriek is zo neutraal mogelijk opgesteld vanuit het perspectief waar de assessor staat en wat hij doet.

De kwaliteitsrubriek is in 2018 aangevuld met de gedragsindicator Rapporteren van het oordeel². Hiermee maakt de rubriek de expertiseontwikkeling van assessoren zichtbaar van ongetraind naar expertassessor (gecertificeerd assessor).

Het instrument kan tweeledig gebruikt worden: als beoordelingsgericht instrument of als ontwikkelingsgericht instrument. Als beoordelingsgericht instrument biedt de kwaliteitsrubriek een normatief kader: De assessor op het expertniveau (gecertificeerd) weet de juiste technieken en procedures op een eenduidige wijze toe te passen en de beoordeling te beargumenteren met verwijzing naar bewijsstukken en beroepshandelingen in relatie tot de beoordelingscriteria.

Als dit gebeurt volgens de kwaliteitsrubriek expertniveau dan kan de student de genomen stappen volgen en ziet hij op welke manier de beoordelingscriteria door de beoordelaar worden toegepast. De student herkent dat er is recht gedaan en dat hij zo objectief mogelijk is beoordeeld. De student weet na de criteriumgerichte beoordeling waar hij staat (zijn actuele ontwikkelingsniveau) ten opzichte van de beoordelingscriteria (hbo- en bekwaamheidsniveau) en heeft zicht gekregen op wat er nog ontwikkeld dient te worden voor een volgend niveau (hoofdphase bekwaam, leraar in opleiding (LIO)/afstudeerbekwaam en startbekwaam).

De kwaliteitsrubriek kan tevens als ontwikkelingsgericht instrument gebruikt worden. Om deze ontwikkeling te structureren zijn reflectievragen toegevoegd en bewerkt die afkomstig zijn uit het profiel docent Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) van de HvA zoals deze in tijden van het onderzoek gebruikt werden. De assessor scoort zich op de gedragsindicatoren van de rubriek en stelt zich daarna een aantal reflectievragen.

Zoals bij elke niveau indeling kunnen assessoren zich versneld door de kwaliteitsrubriek bewegen richting expert assessor. Ook hier gelden evc's en aanleg.

Inge Oudkerk Pool

*Beoordelaar assessoren & - Gecertificeerd Expert Assessor
Assessorentrainer
Voorzitter Landelijk Expertise Netwerk Assessment
2de graads Lerarenopleidingen*

¹ Uit Onderzoeksverslag "Expertiseontwikkeling - Professionalisering van de Assessor; criteriumgericht beoordelen –" van Inge Oudkerk Pool, 2013.

² Aanscherping kwaliteitsrubriek gedragsindicator 7, Inge Oudkerk Pool en Robinet Bargeman, 19 september 2018

Kwaliteitsrubriek Criteriumgericht

Beoordelen Assessoren domein Educatie

(doorlopende leerlijn kwalitatief beoordelen)

1. Relatie opbouwen, Kennismaken

Ongetraind	Getraind	Expert / Gecertificeerd
<ul style="list-style-type: none"> De assessor is vriendelijk, stelt zichzelf voor. <p>Resultaat: Stelt de student op zijn gemak.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Stelt de student op zijn gemak Heeft een uitnodigende houding. Is alert op de aanwezigheid van eventuele weerstanden, angst of onzekerheid en is in staat om die op empathische wijze te benoemen. <p>Resultaat: De student voelt zich op zijn gemak en is in staat een open gesprek te voeren met de assessoren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Stelt de student op zijn gemak Doorbreekt, neutraliseert eventuele weerstanden of irritaties in het gesprek. <p>Resultaat: De student voelt zich op zijn gemak en is in staat een open gesprek te voeren met de assessoren en de vereiste informatie te verstrekken.</p>

2. Gespreksstructuur

Ongetraind	Getraind	Expert / Gecertificeerd
<p>1. Opening</p> <ul style="list-style-type: none"> De assessor is vriendelijk maar onvolledig over de procedure van het CGI en het beoordelende karakter daarvan. De inhoudelijke bevindingen van de assessor over het portfolio worden niet met de student gedeeld. De bewijzen die de student nog moet aandragen om aan de criteria te voldoen worden niet besproken. Niet alle onderdelen van de opening worden benoemd (voorstellen, doel gesprek, uitleg procedure, agenda, rolverdeling assessoren, ruimte voor vragen student). <p>Resultaat: De student weet niet wat er wordt verwacht, heeft als het ware te maken met een 'verborgen agenda' van de assessor. De focus tijdens het CGI ligt blijft onduidelijk.</p>	<p>1. Opening</p> <ul style="list-style-type: none"> De assessor legt het doel van het gesprek uit en bespreekt de procedure, de taak- en rolverdeling van de assessoren. Er is ruimte voor vragen van de student. De inhoudelijke bevindingen van de assessor over het portfolio worden met de student gedeeld. De bewijzen die de student nog moet aandragen om aan de criteria te voldoen worden niet besproken. <p>Resultaat: De student kent de procedure van het CGI maar heeft inhoudelijk onvoldoende informatie om te begrijpen waar de assessor naar op zoek is. Het gewenste niveau en de criteria worden te globaal en te algemeen getoetst. Student weet niet precies waar de assessor naar op zoek is.</p>	<p>1. Opening</p> <ul style="list-style-type: none"> Voorstellen, unfreezing/relaxation, doel gesprek, uitleg procedure, agenda, rolverdeling assessoren, ruimte voor vragen student. De student krijgt precies te horen wat de assessor nog te weten wil komen. Het "assessment- speelveld" is voor student en assessor transparant. <p>Resultaat: De student kent de procedure van het CGI en weet exact waar de assessoren naar op zoek zijn.</p>

3. Gesprekstechniek (STARRT, turbo, LSD, metacommuniceren, etc.)

Ongetraind	Getraind	Expert / Gecertificeerd
<p>2. Midden</p> <ul style="list-style-type: none"> De overgang van de opening naar het vraaggedeelte (middengedeelte) van het CGI wordt niet duidelijk gemarkeerd. De assessor luistert vriendelijk en reageert op de student vanuit zijn eigen referentiekader. De assessor zit vaker in de begeleidende- dan in beoordelende rol. De assessor houdt niet de regie over het gesprek. De structuur lijkt eerder op een 'gewoon' gesprek waarin gesprekspartners beurtelings het initiatief nemen en volgen. Het gesprek blijft daardoor algemeen beschrijvend. De bewijzen die nodig zijn om tot beoordeling te komen, worden niet verzameld. <p>Resultaat: De student komt niet tot reflectie over de aanpak van een beroepssituatie en de leeropbrengst daarvan.</p>	<p>2. Midden</p> <ul style="list-style-type: none"> De assessor houdt zich aan de structuur van het gesprek en geeft aan wanneer het vraaggedeelte start (middengedeelte) van het CGI. De assessor is bekend met de gesprekstechnieken zoals STARRT en LSD en past deze technieken geheel of gedeeltelijk toe om een indruk te krijgen van het competentie- en hbo niveau van de student. <p>Resultaat: De assessor gebruikt STARRT en LSD technisch gezien wel maar focust nog niet of niet voldoende op verdieping en reflectie. De student krijgt onvoldoende informatie over zijn kunnen en de assessor heeft onvoldoende informatie om te beoordelen.</p>	<p>2. Midden</p> <ul style="list-style-type: none"> Verzamelt de vereiste informatie m.b.t. de te beoordelen competenties. Benoemt telkens het onderwerp van gesprek, vraagt door en rondt af door concluderend samen te vatten. <p>Resultaat: De assessor heeft de technieken geïnternaliseerd en gebruikt het vloeiend. De regie en focus op wat men te weten wil komen is goed, bij de student vindt verdieping en reflectie plaats.</p>
<p>3. Eind</p> <ul style="list-style-type: none"> De assessor heeft niet voldoende bewijzen kunnen verzamelen en beëindigt het gesprek met een subjectief getint oordeel. De vervolprocedure wordt niet of onvoldoende aangegeven. <p>Resultaat: De student is wel of niet tevreden over de uitslag en gaat eventueel zelf op zoek naar manieren om bezwaar aan te tekenen.</p>	<p>3. Eind</p> <ul style="list-style-type: none"> De assessor ontdekt vaak pas aan het eind welke informatie nog ontbreekt om tot een onderbouwd oordeel te komen. Het oordeel kan ongefundeerd en of niet onderbouwd en daardoor subjectief op de student overkomen. De assessor geeft de termijn aan waarbinnen de student de rapportage ontvangt en - indien van toepassing - hoe de student bezwaar kan aantekenen.. De vervolprocedure wordt aangegeven. <p>Resultaat: Student ervaart het oordeel van de assessor als subjectief. Zowel student als assessoren kennen de procedure van het CGI.</p>	<p>3. Eind</p> <ul style="list-style-type: none"> Beëindigt het gesprek met onderbouwd oordeel, geeft termijn aan waarbinnen student rapportage ontvangt en - indien van toepassing - geeft procedure van bezwaar aan. <p>Resultaat: Zowel student als assessoren weten op elk moment 'waar' ze zich bevinden in het gesprek en welk onderwerp aan de orde is. De student reflecteert over de aanpak van een beroepssituatie en de leeropbrengst daarvan. Het is voor de student duidelijk welk niveau en welke criteria getoetst worden.</p>

Ongetraind	Getraind	Expert / Gecertificeerd
<ul style="list-style-type: none"> De assessor is onbekend of onbewust bekwaam in het hanteren van gesprekstechnieken zoals STARRT, LSD die hij nodig heeft om de ontbrekende bewijzen op tafel te krijgen De S van Situatie komt soms aan bod, soms ook de A van Aanpak. Metacommunicatie wordt niet bewust ingezet als middel om tot beoordeling/verdieping te komen. Hetzelfde geldt voor Turbovragen. <p>Resultaat: Student weet niet of hij op de goede weg is. Er komt geen reflectie op gang over het leerproces en er komt geen samenvatting als bewijs voor de beoordeling van de competentie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> De assessor luistert actief, vraagt door en vat samen (LSD). De assessor probeert d.m.v. vragen, samenvattingen of onderbrekingen de regie in het gesprek te houden. De assessor is bekend met methodieken als STARRT en Turbo en past die regelmatig toe om door te vragen op het handlingsrepertoire van de student in een concrete beroepssituatie. De assessor oefent met de rol van examiner/beoordelaar maar valt nog vaak terug in de meer volgzaam rol van begeleider. Nog niet alle elementen van STARRT komen systematisch en consequent aan bod. Met name naar de R van Reflectie en/of Resultaat en naar de T van Transfer worden overgeslagen. <p>Resultaat: De student krijgt veel ruimte voor uitweidingen. De assessor onderbreekt de student zelden of niet en de tijd wordt voor een groot deel gevuld met het bespreken van zaken die al in het portfolio stonden of die irrelevant zijn voor de beoordeling. De student weet onvoldoende over zijn beheersingsniveau en over de kennis of vaardigheden, attitudes die bij het competentieniveau horen en die nog ontbreken.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Luistert actief Hanteert geëigende gesprekstechnieken zoals STARRT om door te vragen naar concreet gedrag en naar denk- en beslisprocessen. Verkent de reikwijdte van competenties (transfer) Houdt regie in het gesprek (Luisteren-Samenvatten-Doorvragen) Past, indien nodig, de techniek van metacommuniceren toe op niveau van relatie en inhoud. Sluit aan bij student voor wat betreft taalgebruik en niveau van communiceren. <p>Resultaat: Een gesprek met diepgang: de vereiste informatie voor competentie-beoordeling komt op tafel.</p>

4. Relatie bewijsstukken, beroepshandelingen en beoordelingscriteria

Ongetraind	Getraind	Expert / Gecertificeerd
<ul style="list-style-type: none"> De assessor is onbekend met de VRAAK criteria voor de beoordeling van de bewijzen (Variatie, Relevantie, Authenticiteit, Actualiteit, Kwantiteit). De assessor is onbekend met de beoordelingsdriehoek (portfolio/bewijzen – beroepshandelingen – criteria). <p>Resultaat: Competentie / bekwaamheidsbeoordeling wordt door student als subjectief ervaren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> De assessor is bekend met de VRAAK criteria (Variatie, Relevantie, Authenticiteit, Actualiteit, Kwantiteit) om bewijzen mee te beoordelen. De assessor is bekend met de beoordelingsdriehoek waarin bewijzen, beroepshandelingen en beoordelingscriteria structureel met elkaar verbonden worden. <p>Resultaat: De assessor hanteert VRAAK en de beoordelingsdriehoek als instrumenten om de bewijzen van de student op bruikbaarheid te toetsen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Beoordeelt bewijzen op Variatie, Relevantie, Authenticiteit, Actualiteit, en Kwantiteit. Hanteert de beoordelingsdriehoek waarin bewijzen, beroepshandelingen en beoordelingscriteria structureel met elkaar verbonden worden. Herkent genoemde bewijzen als bruikbaar bewijs. Relateert bewijzen aan de juiste competenties / bekwaamheden Legt indien nodig, verbanden tussen competenties / bekwaamheden <p>Resultaat: De vereiste informatie voor onderbouwde competentie / bekwaamheidsbeoordeling komt op tafel.</p>

5. Beoordelingstechniek

Ongetraind	Getraind	Expert / Gecertificeerd
<ul style="list-style-type: none"> Omdat de assessor onbekend is met de beoordelingsinstrumenten is het niet mogelijk om tot een transparante beoordeling te komen. <p>Resultaat: De beoordeling is subjectief en kan sterk afwijken van het oordeel van een volgende assessor. Student ervaart beoordeling als subjectief.</p>	<ul style="list-style-type: none"> De assessor benoemt het handelen van de student in termen van de competentie / bekwaamheids-indicatoren van de matrix of beoordelingscriteria uit de gehanteerde standaard.. De assessor beoordeelt in 3 stappen: observeren, registreren en beoordelen. De assessor onderbouwt de beoordeling met voorbeelden uit het portfolio, praktijkopdracht en CGI. De assessor komt tot een eindbeoordeling en stemt dit af met de co-assessor. De assessor informeert de student op toegankelijke wijze over het oordeel en onderbouwing. <p>Resultaat: Student ervaart beargumenteerde beoordeling. Eenduidige en transparante werkwijze van assessoren onderling.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Past de geëigende beoordelingstechnieken gestructureerd toe en hanteert hierbij de beoordelingsdriehoek. Onderbouwt per competentie / bekwaamheid het oordeel met voorbeelden van competent gedrag uit portfolio, praktijkopdracht en gesprek gerelateerd aan de beoordelingsstandaard. Komt tot een oordeel en stemt dit af met de co-assessor voor een intersubjectief oordeel. Bij verschil van mening over de beoordeling wordt met gebruik van feiten uit portfolio, praktijkopdracht en gesprek consensus bereikt. Informeert student op toegankelijke wijze over het oordeel en geeft onderbouwing. <p>Resultaat: Eenduidige en transparante werkwijze waarop het oordeel tot stand komt met als eindresultaat een intersubjectief oordeel op de beoordelingsstandaard. Student ervaart het ook zo.</p>

6. Feedback geven

Ongetraind	Getraind	Expert / Gecertificeerd
<ul style="list-style-type: none"> De assessor in de rol van begeleider/coach kent de feedbackregels en kan die goed toepassen. <p>Resultaat: De student heeft feedback ontvangen en het is in grote lijnen duidelijk welke competenties / bekwaamheden en bijbehorend hbo-niveau zijn aangetoond, welke niet of gedeeltelijk. Hoe het oordeel tot stand is gekomen is niet transparant waardoor gemakkelijk discussie ontstaat over het oordeel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> De assessor kent de feedbackregels en kan die goed toepassen. Geeft feedback op maat gekoppeld aan concrete voorbeelden uit het portfolio of CGI. <p>Resultaat: De student heeft feedback ontvangen en het is duidelijk welke competenties / bekwaamheden en bijbehorend hbo-niveau zijn aangetoond, welke niet of gedeeltelijk.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Past het model en de regels van feedback geven toe. <p>Resultaat: De student heeft feedback ontvangen en het is duidelijk welke competenties / bekwaamheden en bijbehorend hbo-niveau zijn aangetoond, welke niet of gedeeltelijk. Tevens is (indien nodig) helder gemaakt waaraan hij nog moet werken om het vereiste niveau te behalen.</p>

7. Vastleggen oordeel

Ongetraind	Getraind	Expert / Gecertificeerd
<ul style="list-style-type: none"> De assessor legt bevindingen vast, eventueel na afstemming met de co-assessor op het daarvoor bestemde rapportageformat. Dit gebeurt naar beste weten en volgens eigen inzicht van de assessor. De assessor is nog onbekend met de uniforme regels die voor rapportages gelden. <p>Resultaat: De kwaliteit van de rapportage is afhankelijk van de kwaliteit van schriftelijke verslaglegging van de assessor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Legt bevindingen, na afstemming met de co-assessor, toegankelijk vast op het daarvoor bestemde rapportageformat. Beschrijft de wijze waarop het oordeel tot stand is gekomen. <p>Resultaat: In de rapportage is op toegankelijke wijze vastgelegd op welke manier het oordeel tot stand is gekomen. Het oordeel is onderbouwd met bevindingen uit portfolio, praktijkopdracht en gesprek en geeft een totaaloverzicht van de beoordeelde competenties / bekwaamheden en hbo-niveau.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Legt bevindingen, na afstemming met de co-assessor, toegankelijk vast op het daarvoor bestemde rapportageformat. Beschrijft de wijze waarop het oordeel tot stand is gekomen. Onderbouwt dit oordeel met bevindingen uit portfolio, praktijkopdracht en gesprek (toelichting op bewijs, gedrag, denken en beslisprocessen, reflectie en transfer). <p>Resultaat: In de rapportage is op toegankelijke wijze vastgelegd op welke manier het oordeel tot stand is gekomen. Het intersubjectieve oordeel is per competentie / bekwaamheid gerelateerd aan het hbo-niveau en de beoordelingsstandaard. Dit oordeel is onderbouwd met bevindingen uit portfolio, praktijkopdracht en gesprek en geeft een totaaloverzicht van de beoordeelde competenties / bekwaamheden en hbo-niveau.</p>

8. Omgaan met bezwaren (indien van toepassing)

Ongetraind	Getraind	Expert / Gecertificeerd
<ul style="list-style-type: none">▶ De assessor hoort bezwaren aan. <p>Resultaat: De student is teleurgesteld over de uitslag maar weet dat er bezwaar aangetekend kan worden bij de Examencommissie.</p>	<ul style="list-style-type: none">▶ Assessor hoort bezwaren aan en verzamelt de verkregen informatie.▶ Assessor geeft aan waar student de procedure van bezwaar kan vinden. <p>Resultaat: Er is naar de student geluisterd en hij heeft de informatie verkregen waar hij de procedure van bezwaar kan vinden en welke stappen te nemen.</p>	<ul style="list-style-type: none">▶ Assessor hoort bezwaren aan en doet dit studentgericht met gebruik van ADSIC.▶ (Aanmoedigen, Doorvragen, Samenvatten, Informeren, Controleren). <p>Resultaat: De student voelt zich gehoord in zijn bezwaar. Er is naar hem geluisterd en waar mogelijk informatie gegeven om onduidelijkheden, misverstanden weg te nemen. Hij weet waar hij de procedure van bezwaar kan vinden en welke stappen te nemen.</p>

Reflectievragen assessoren

Criteriumgericht Beoordelen

(ontleend aan profiel docent Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) – HVA en toepasbaar gemaakt voor het stellen van gerichte ontwikkelingsvragen passend bij de kwaliteitsrubriek criteriumgericht beoordelen).

Ongetraind	Getraind	Expert / Gecertificeerd
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Beheers ik de methodieken en vaardigheden om criteriumgericht te beoordelen? ▶ Zorg ik voor voldoende veiligheid en eerlijkheid tijdens de beoordeling van de student? ▶ Kijk ik mee hoe collega-beoordelaars hun criteriumgericht beoordelen optimaliseren? ▶ Sta ik open voor en zoek ik intercollegiale ondersteuning bij criteriumgericht beoordelen? ▶ Onderzoek ik hoe ik de specifieke kennis en ervaring die ik meeneem kan benutten in mijn beoordelingen? 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Voer ik de toetsvorm criteriumgericht beoordelen uit zoals afgesproken? ▶ Gebruik ik de student als bron voor feedback bij het criteriumgericht beoordelen? ▶ Bouw ik expertise op die bruikbaar is in mijn rol als beoordelaar? ▶ Boor ik relevante toetsbronnen aan, die bruikbaar zijn voor mijn criteriumgericht beoordelen? ▶ Zet ik eigen praktijkervaring, actuele kennis over het werkveld en contacten in het werkveld in bij het criteriumgericht beoordelen? ▶ Wissel ik uit, zoek ik intercollegiale consultatie bij integratieve toetsvormen? ▶ Ben ik me bewust van mijn eigen subjectiviteit? Lukt het me om zo open en doelgericht mogelijk criteriumgericht te beoordelen? 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Voer ik in meerdere contexten toetsing vloeiend uit en stem ik de interventies af op omstandigheden? ▶ Ben ik bezig met de vraag hoe studenten leren en zorg ik tijdens het criteriumgericht beoordelen voor een toetsomgeving waarbij studenten hun ontwikkeling tonen en verantwoorden? ▶ Heb ik oog voor diversiteit (o.a. sekse, socialisatie, etniciteit, geardeerdheid en leeftijd) tijdens het criteriumgericht beoordelen? ▶ Optimaliseer ik samen met collega's integratieve toetsvormen in aansluiting op beoogde leerresultaten, de beginsituatie van studenten en de actualiteit in de beroepspraktijk? ▶ Investeer ik in eigen toetservaring, actuele kennis en contacten in het werkveld om deze zodanig in het onderwijs te integreren dat dit waarde toevoegt aan het beoordelen van studenten? ▶ Verfijn ik de inzet van mijn toetsexpertise door te reflecteren op mijn ervaringen en gebruik te maken van inzichten uit assessorenbijeenkomsten en onderzoek? ▶ Geef ik zelf vorm aan intercollegiale consultatie op het gebied van criteriumgericht beoordelen?

Hogeschool van Amsterdam

Wibauthuis

Wibautstraat 3

1091 SG Amsterdam

hva.nl